

Rev. R. Rogan 12-23-9
St. Cyril Church
62 St. Mark's Place
New York, N.Y. 10003

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

Serving Chicago, Milwaukee, Waukegan, Duluth, Joliet, San Francisco,
Pittsburgh, New York, Toronto, Montreal, Lethbridge, Winnipeg

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

Denver, Indianapolis, Florida, Phoenix, Ely, Pueblo, Rock Springs

NO. 17

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY MORNING, FEBRUARY 1, 1977

LETO LXXVIII. Vol. LXXVII

Ciprsko vprašanje se je premaknilo!

Predsednik Ciprske republike nadškof Makarios se je sestal z vodnikom ciprskih Turkov Denktashem.

NIKOZIA, Ciper. — Ciprski spor je huda ovira pri obnavljanju južnega krila NATO, ker povzroča spor med Grčijo in Turčijo. Ti dne pazita bolj druga na drugo in se pripravljata na morebitno merjenje moči, kot na skupnega sovražnika NATO.

V Bruxellesu in v Washingtonu so odločeni to spor spraviti s sveta, čim prej je mogoče. Tudi v Atenah in v Ankari se zavedajo, da je treba spor končati, ker je škodljiv obojema, toda ne vedo, kako bi naj to storili.

Spor je star, svojo ostrino pa je dosegel, ko je predsednik Ciprske republike Makarios izjavil, da ustava republike, katere je bila dogovorjena in uzakonjena ob ustanovitvi Ciprske republike, ne velja več, ker da jo otoški Turki sabotirajo. Od tega, se je na otoku veliko spremenilo, največ leta 1974, ko je turška vojska zasedla severovzhodni del Cipra.

Makarios je postal modrejši in se je pretekli teden po 13 letih zopet sestal z vodnikom ciprskih Turkov Raufom Denktashem, nekdanjim podpredsednikom Ciprske republike in sedanjim predsednikom ciprske federirane turške republike. Oba sta po razgovoru izjavila, da pomeni to "prelom" in začetek iskanja poti za nov način sožitja med Grki in Turki na Cipru.

"Med nami je še vedno velika razlika, toda napravljen je bil 'dober korak', je dejal Makarios, ki je opozoril na to, da so med Grki in Turki na Cipru razlike v stališčih velike in temeljne. Povedal je, da je Denktash ponudil vrnitev 204 kvadratne milje ozemlja, ki je sedaj pod turško zasedbo, kar pa je premalo, saj je komaj 6% celotne površine otoka. Turška vojska ima zasedenega 40% celotnega otoka, četudi Turki ne predstavljajo več kot 20% celotnega otoškega prebivalstva.

Makarios bi rad omejil turški del na 20% v skladu z odstotkom turškega prebivalstva. Da bi Turki pristali na to, ni verjetno, prav tako pa ni upati, da bi Makarios mogel sprejeti turško ozemlje na otoku, ki bi bilo večje kot 30% celotne površine. Važno je, da so se razgovori začeli in da sta obe strani voljni razpravljati o kompromisni rešitvi.

Ameriška eskadra v Indijskem oceanu

WASHINGTON, D.C. — Vojsna mornarica ZDA je poslala v Indijski ocean skupino bojnih ladij, v katere sestavi je letalonsilka Enterprise ter raketni križarji Long Beach ter Truxtun.

Indijski ocean, katerega je zadnjič obiskala večja eskadra ameriškega vojnega brodomarja pred 12 leti, je izredno pomemben tako za ZDA kot za njihove zaveznike v Evropi ter za Japonsko. Po njem namreč plovejo petrolejske ladje z oljem iz Irana, Savdske Arabije, Kuvaite in drugih na olju bogatih držav ob Perzijskem zalovu.

Vremenski prerok

Pretežno jasno in sončno, najvišja temperatura 20 F (-7 C). Jutri nekaj toplejše.

Novi grobovi

Helen C. Swegel
Nenadno je umrla na svojem domu na 6095 Greene Dr., Brook Park, Ohio 41 let stara Helen C. Swegel, hčerka Helen, roj. Strazisar, in pok. Franka L. Sr., sestra Franka Jr., Marilyn Gnezda, rojena v Clevelandu, zaposlena pri Bowman Products Co. kot uradnica v pisarni. Pokojna je bila članica KSKJ št. 255 in ADZ št. 22. Pogreb bo iz Zakraskovega pogrebnege zavoda v četrtki ob 9.15, v cerkev Marijinega Vnebovzetja v Brook Parku ob 10. potem na pokopališče Sv. križa. Na mrtvaški oder bo položena nocoj ob sedmih.

John J. Kuk

V Parma Community bolnišnici je umrl preteklo nedeljo 52 let stari John J. Kuk s 10884 Ronald Drive, Parma, oče Antonie, roj. Meznarsic, oče Johna Timothyja, Kennetha Anthonyja in Marianne, sin pokojnih Blase in Anne, roj. Vinkovich, Kuk, brat Steva, Stanleyja in pok. Franka Kuka ter Anne Gerber. Pokojnik je bil član HBZ št. 47. Pogreb bo v četrtki ob 9. iz Grdinovega pogrebnege zavoda na Lake Shore Blvd., v cerkev Sv. Družine v Parmi ob 10., nato na pokopališče Vernih duš v Chardonu.

Anton Miklaus

V torek zjutraj je po kratki boleznii umrl v Brentwood bolnišnici 77 let stari Anton Miklaus (Mickey), rojen v Newburghu, s 4907 Green Rd., Warrensville Hts., zaposlen zadnjih 30 let pred upokojitvijo leta 1967 pri Shippers Dispatch Co., znan igralec na harmoniko, mož Rose, roj. Stepic, s katero sta 24. januarja 1977 obhajala 53-letnico poroke, oče Lillian Hrovat in Mary Ann (Mitzi) Nolan, 10-krat stari oče, 3-krat prastari oče, brat Josepha (Mox), Franka, Johna, Mary Blatnik, Frances Andren, Nettie Boldin, Sophie Benedict in Jean Zajko. Pogreb bo v četrtek iz Ferfolia pogrebnege zavoda na 5386 Lee Road, Maple Heights, v cerkev sv. Jude na Warrensville Hts., kjer bo ob 10. pogrebna sv. maša, nato pa na pokopališče Vseh svetnikov. Na mrtvaški oder bo položen danes popoldne ob dveh.

Skrajsano šolsko leto v državi Ohio

COLUMBUS, O. — Državna zakonodaja je začela razpravljati o skrajšanju šolskega leta od 180 na 160 dni v zvezi z odpadom šolskih dni zaradi mraza. Učiteljstvo bo plačano za celotno dobo 180 dni in ob obveznosti.

Beograd vzpostavil redne odnose s Španijo

Zastopnik SFR Jugoslavije je izjavil, da sta obe strani priznali obstoj "protijugoslovanske dejavnosti skrajnežev v Španiji" in izrazili "skupno pripravljenost" rešiti to vprašanje.

BEOGRAD, SFRJ. — Pretekli četrtki sta SFR Jugoslavija in Španija vzpostavili redne diplomatske odnose prvič v teku njunega obstoja. Predvojna Jugoslavija je prekinila stike s Španijo v času španske državljanske vojne. V tej je sodelovalo na komunistični strani večje število jugoslovanskih komunistov s samim Titom. Ti "španski borci" so organizirali in vodili državljansko vojno v Jugoslaviji tekom druge svetovne vojne.

Ko so zavladali v Jugoslaviji komunisti, je bila njena vlada med najstrajnejšimi in najzagrizennejšimi sovražniki Francove Španije. Španski komunisti so bili v Jugoslaviji vedno dobrodošli gostje.

Po smrti gen. F. Franca je SFR Jugoslavija, ki je preje vzpostavila posredne trgovske stike, začela razgovore za vzpostavitev rednih trgovinskih in diplomatskih odnosov. Pretekli teden so bili ti razgovori uspešno zaključeni in vzpostavljeni med Madridom in Beogradom redni odnosi, ko je Madrid baje objubil, da bo pazljivo gledal na delovanje nasprotnikov sedanjega jugoslovanskega režima v Španiji.

Čadski uporniki izpustili Francoza

PARIZ, Fr. — Uporniki proti vladi v Čadu so po treh letih izpustili francosko arheologinjo Francoise Claustre in njenega moža Pierra, ki je šel svojo ženo reševati lani v avgustu v uporiško skrivališče v puščavi Tibesti.

Francoška vlada je upornikom plačala še leta 1975 \$800,000 v gotovini in v raznih potrebščinah skupno še 1.2 milijona dolarjev.

Pierre in Francoise Claustre sta bila izpuščena in sta srečno dospeli v Tripoli v Libiji v kar "dobrem zdravju".

Njuno izpustitev je na francosko prošnjo posredoval predsednik Libije Kadafi.

Njegova vlada, ki jo sestavljajo socialni demokrati, v parlamentu ni imela večine.

Zadnje vesti

COLUMBUS, O. — Columbia Gas of Ohio je dalje omejila dobavo plina supermarketom, poslopijem z uradi, šolam in tovarnam na količino, ki je potrebna za njihovo vzdrževanje, kar je okoli 45 F. Stiri petine šol v 83 okrajih Ohia, bo danes zaprtih. Odprte bodo vse javne in katoliške šole v Clevelandu in v 18 okrajih severovzhodnega dela Ohia, ki jih oskrbuje s plinom East Ohio Gas Co.

WASHINGTON, D.C. — Senat je včeraj izglasoval z 91-2 zakonski predlog, ki daje predsedniku pravico razporejati naravni plin preko meja posameznih držav ob začasni odstranitvi nadzora nad njegovimi cenami. To naj bi omogočilo boljše razdelitev plina po raznih delih dežele, ki jih je mraz posebne prizadel. Pričakujejo, da bo predlog danes izglasovan tudi v Predstavnem domu in poslan predsedniku v podpis.

WASHINGTON, D.C. — Poslanik ZDA pri ZN A. Young je odpotoval na obisk v države črne Afrike obvestit te o politiki ZDA v Afriki in se seznaniti s stališči vodnikov afriških držav do vprašanj, ki zanimajo ZDA. Na poti bo ostal 10 dni.

WASHINGTON, D.C. — ZDA in Panama so se včeraj obvezale nadaljevati in končati pogajanja o novi pogodbi za ureditev položaja panamskega prekopu. Državni tajnik C. Vance in panamski zunanji minister Aquilino Boyd, ki je bil tu na obisku, sta objavila, da bodo pogajanja obnovljena 10. februarja 1977.

ASPEN, Colo. — Claudine Longget je bila včeraj obsojena na 30 dni zapora v času, "ki si ga lahko sama izbere" za uboj svojega ljubimca Vladimirja Sabicha. Claudine, mati treh malih otrok, je prosila sodnika za milost. Sodnik je odredil, da mora 30 dni zapora odslužiti do 1. septembra 1977.

Nove volitve na Danskem

KOPENHAGEN, Dan. — Predsednik vlade Anker Jorgenson je po brezuspešnem poskusu doseči v parlamentu sprejem proračuna, parlament razpustil in objavil nove volitve za 15. februar.

Njegova vlada, ki jo sestavljajo socialni demokrati, v parlamentu ni imela večine.

CARTER NOČE SLABŠATI ODNOSOV S SOVJETIJO

Predsednik ZDA Jimmy Carter je dejal, da bi moral on sam posvariti Kremelj glede kršenja človekovih pravic, zajamčenih v helsinških listinah in ne nižji predstavniki državnega tajništva. Poudaril je pri tem, da noče poslabšati odnosov s Sovjetsko zvezo.

WASHINGTON, D.C. — Vprašanje Andreja Saharova je pretekli teden bilo na prvih straneh časopisja v Zahodnem svetu. Ko ga je javni tožilec v Moskvi pozval pred sebe in Saharova opozoril, da naj ne "blati" Sovjetske zveze, so smatrali to za znamenje, da utegne biti Saharov prijet in zaprt. Na nevarnost, ki mu grozi, so opozorili v posebnem pismu, naslovljenem na papeža Pavla, predsednika Carterja, nemškega kanclerja H. Schmidta, kraljico Elizabeto II., francoskega predsednika Valeryja Giscarda, avstrijskega kanclerja Kreiskega ter na švedskega kralja Gustava in norveškega kralja Olafa, štirje znani somišljeniki Saharova Lidija Chukovskaya, Vladimir Voinovich, Lev Kopelov in Vladimir Kornilov.

Kremelj se jezi na Saharova, ker je dejal, da je možno, da je eksplozije v moskovski podzemni železnici pripravila tajna policija, da bi dobila povod za nastop proti svojim domačim kritikom, katerih najvidnejši in najplavnejši je prav dr. A. Saharov, Nobelov nagajenec za mir leta 1975. Saharov je opozoril na podobne slučaje v sovjetski preteklosti, zlasti na umor Kirova, ki ga je uporabil Stalin za začetek obsežne čistke.

Saharov išče pomoči pri Carterju
Dr. Andrej Saharov je v osebnem pismu na predsednika ZDA tega pozval, naj brani one, ki "trpijo zaradi svoje nenasilne borbe za odprtost, pravico in pravice drugih ljudi". "Naša in Vaša dolžnost je boriti se za nje. Jaz mislim, da veliko zavisi od tega boja — zaupanje med ljudstvi, zaupanje in obljube in končni rezultat — mednarodna varnost," je zapisal Sharov v pismu Carterju o položaju človekovih svoboščin v Sovjetski zvezi in v Vzhodni Evropi, ki jih jamčijo helsinške listine. Predsednika ZDA je Saharov pozval, naj poleg onih, ki se borijo za človekove pravice v Sovjetski zvezi, zavzame tudi za one, ki se borijo za te

pravice tudi v drugih državah sovjetskega bloka in tudi za Mihajlova v Jugoslaviji.

Državno tajništvo v Washingtonu je javno posvarilo ZSSR, da bo poskus prisiliti A. Saharova k molku pomenil kršenje helsinškega dogovora, ker da bo pod ravniho človekovih pravic, ki jih ta določa. Na to svarilo, ki je bilo objavljeno v listih, se je najprej pritožil sovjetski poslanik A. Dobrinin, pa so njegov protest odklonili.

Državni tajnik Cyrus Vance je k temu pripomnil, da on ni videl "svarila" pred objavo in tudi ne odgovora, da pa se z njim načelno strinja.

Carter popustljiv
Predsednik Jimmy Carter je dejal novinarjem, da je za odločno obrambo človekovih pravic in svobode, da se načelno strinja s tem, kar je bilo v "svarilu" državnega tajništva, da pa ni bilo prav, da je to objavilo tudi ne svarilo, ne da bi preje o tem vprašalo državnega tajnika C. Vanceja in njega samega.

Tako svarilo Kremlju naj bi bil poslal državni tajnik ali on sam in to tajno brez objave. Tako bi bilo učinkovitejše in ne bi škodovalo odnosom med ZDA in ZSSR.

Tass, sovjetska uradna poročevalska služba, je ameriško svarilo v pogledu Saharova ostro zavrnila in ga označila naravnost za vmešavanje v notranje zadeve Sovjetske zveze ter del kampanje, ki naj pokaže Sovjetsko zvezo kot krstijelico helsinškega sporazuma iz leta 1975 o sodelovanju med Vzhodom in Zahodom. Zahodne časnikarje je Tass obdolžil, da "budijo vprašanje oporečnikov" sovjetskega režima s svojim pisanjem ter da je to poročanje v nasprotju s helsinškim sporazumom, ker predstavlja mešanje v sovjetske notranje zadeve.

Predsednik ZDA Jimmy Carter je dejal novinarjem v nedeljo: "Mi se v vprašanju človekovih pravic ne bomo umaknili."

Slično je izjavil včeraj na svoji prvi tiskovni konferenci državni tajnik Cyrus Vance, pa dodal, da ZDA, ko se bodo načelno povsod zavemale za spoštovanje človekovih pravic in za svobodo, ne bodo v vsakem takem prizadevanju javno razpravljale.

Velika škoda v Floridi

ORLANDO, Fla. — Sem je prispel poljedelski tajnik Robert Bergland, da si na lastne oči ogleda škodo, ki jo je povzročil ponovni val mraza v Floridi.

Guv. Reublin Askew je dejal, da cenijo škodo na okoli 358 milijonov dolarjev. Do 100,000 ljudi je izgubilo zaposlitev.

Iran umaknil del čet iz Omana

TEHERAN, Ir. — Vlada je objavila, da je umaknila del obojestranskih sil iz Omana na Arabskem polotoku, kjer so pomagale v boju proti upornikom v pokrajini Dhofar.

Iz Clevelanda in okolice

Slovenske oddaje v nevarnosti—

Vodstvo narodnostne radijske postaje WXEN se je odločilo ukiniti vse narodnostne oddaje z 12. februarjem. Prizadele so tudi slovenske oddaje. Protestni telegrami, mailgrami ali pisma naj bodo naslovljena na: Mr. John Booth, President Booth Broadcasting Company 2300 Buhl Building

Detroit, Michigan 48226 (Telefonska št. 1-313-965-3360)

V Clevelandu pa kličite telefonsko številko 241-7555 in zahtevajte Mr. Stenbacka. Ne odlašajte, akcija je nujna.

Mestni svet izrekel
sožalje družini
umrlega K. Mauserja—

Mestni svet je sinoči na predlog mestnega svetnika R. Novaka sklenil izraziti sožalje družini pokojnega pisatelja Karla Mauserja ki njegovi smrti.

Jutri Svečnica—
Jutri je Svečnica, ko se konča božična doba. V Sloveniji je bil to običajno najbolj mrzli čas v vsej zimi.

Lepa starost—

Rojakinja Mary Zupan, 6916 Hecker Avenue bo jutri, 2. februarja dopolnila 84 let. Čestitamo in ji želimo še mnogo zdravja in zadovoljstva!

Zgradbo za države urade
bodo danes začeli graditi—

Danes dopoldne ob desetih bodo zasadili prvo lopato za zgradbo nove, lastne stavbe za državne urade Ohia na oglu Huron Road in Superior Ave. Stala bo 26 milijonov dolarjev in bo predvidoma zgrajena v dveh letih in pol. Pri zasajanju prve lopate bo navzoč državni guverner James A. Rhodes.

Pierre E. Trudeau bo ovoril v Kongresu ZDA

Povabilo predsednika kanadske vlade na pogovor
Kongresa ZDA naj bi vodilo k izboljšanju odnosov med Kanado in ZDA.

WASHINGTON, D.C. — Predsednik kanadske vlade Pierre E. Trudeau bo 21.-22. februarja 1977 obiskal glavno mesto ZDA za sestanek in razgovore z novim predsednikom Jimmyjem Carterjem. Ob tej priložnosti bo povabljen, da nagovori Kongres ZDA na skupni seji njegovih obeh zbornic. To je za predsednika kanadskih vlad redka priložnost in čast.

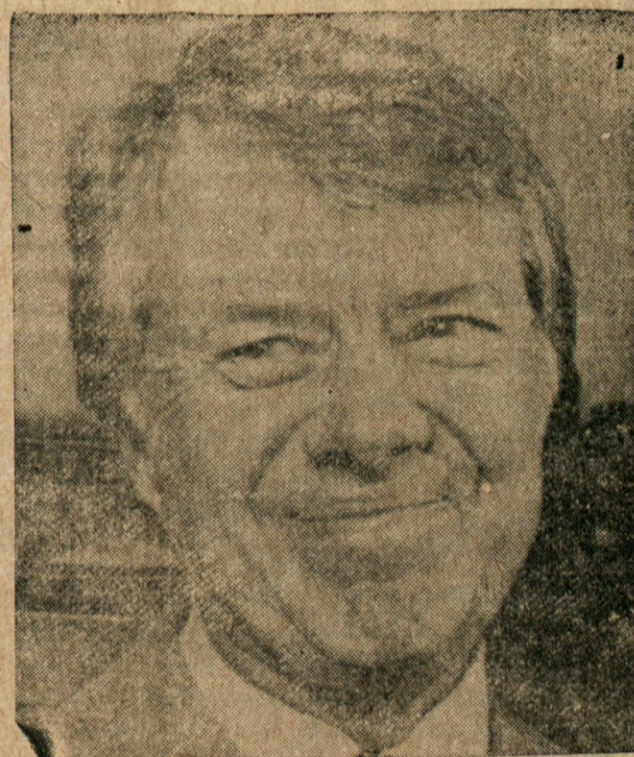
Tako povabilo naj bi bila gesta dobre volje, ki naj bi pomagala obnoviti zavezniške in prijateljske odnose med ZDA in Kanado, kar je označil Jimmy Carter že pred časom za enega od ciljev svoje zunanje politike. Sestanek med vodnikoma Kanade in ZDA bo v Washingtonu, ker Jimmy Carter ne misli tekom prvega leta svojega vodenja ZDA zapuščati domače dežele.

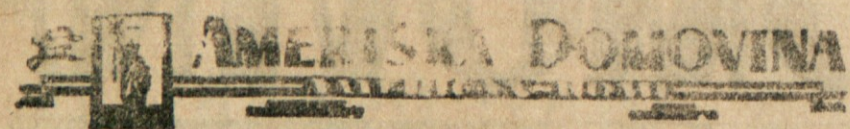
Mrs. Margaret Trudeau, žena predsednika vlade, bo v Washingtonu 2. in 3. februarja ter se bo sestala ob tej priložnosti tudi z Rosalynn Carter.

Sah Reza Pahlevi je poslal svoje čete v Oman na prošnjo njenega vladarja sultana Qabus-a leta 1972. Upor v Dhofaru podpirata Južni Jemen in Libija, vsak iz svojih vzrokov.

OBA VESELA — Ko je Senat končno preteklil te den potrdil imenovanje Griffina Bella za pravosodnega tajnika (na levi), je bil poleg njega tega vesel tudi predsednik Jimmy Carter. Ta ob času imenovanja G. Bella ni pričakoval tolikšnega odpora proti njegovi potrditvi v Senatu.

6117 St. Clair Ave. - 431-0623 - Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Wed., Sat., Sun., holidays, 1st two weeks in July

NAROCNINA:

Združene države:

\$28.00 na leto; \$14.00 za pol leta; \$8.00 za 2 mesece

Kanada in dežele izven Združenih držav:

\$30.00 na leto; \$15.00 za pol leta; \$8.00 za 3 mesece

Petkova izdaja \$10.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$28.00 per year; \$14.00 for 6 months; \$8.00 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$30.00 per year; \$15.00 for 6 months; \$8.00 for 3 months

Friday Edition \$10.00 for one year.

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO

No. 17 Tuesday, Feb. 1, 1977

Zbornik Svobodne Slovenije 73, 74, 75

II.

Po uvodnih mislih, izraženih v prejšnjem sestavku, si sedaj zelo na kratko ogledamo raznolično vsebino zadnjega Zbornika. Več v tem okviru ne bo mogoče reči kot nekatere razprave le omeniti, pri drugih pa, ki to posebno zaslužijo, spregovoriti kako besedo več.

Da jemlje Zbornik v svoj obseg celotno slovensko problematiko, nam dokazuje že prvo poglavje, kjer znaní dr. A. Podstenar nadaljuje svojo študijo — zares obsežno in temeljito — o koroških Slovencih. Njegova obširna zgodovinska polemika z gosposvetskim župnikom V. Mucherjem ima le ta pomen, da spet obnovi dokazano zgodovinsko dejstvo, ki jih Mucher dosledno osporava; sicer bi bila polemika zoper tega zagriženega in sovističnega nemškega duhovnika pač brezpomembna in odveč, saj njegovo dokazovanje ne izvirajo iz iskanja resnice, ampak iz nemške nacistične pristranosti. Zamejskim Slovencem na Primorskem je posvečena temeljita razprava prof. na univerzi v Toledu, Ohio, dr. Bogdana C. Novaka (pisec svetovno priznane knjige o Trstu), o Beneških Slovencih pa razprava izpod peresa prof. dr. A. Kacina. Zdomski Slovenci imamo — kot se vidi — svoje zatirane rojake za mejami matične domovine vedno v mislih, so del naše skrbi in bolečine.

Najbolj blizu bo begunskim emigrantom drugo poglavje pod naslovom Razprave - Dokumenti - Pričevanja. Tu je zbranih nekaj resničnih dragocenosti, zapisanih v pričevanje za zgodovino. Koj prvi spis je dragulj zase, kjer mlad angleški uradnik John Corsellis v pisemih svoji materi opisuje življenje v begunskem taborišču in pride do zaključka: "Največje zadoščenje pri tukajšnjem delu so ljudje sami — Slovenci so očarljivo ljudstvo." Poudari velik vpliv vere in Cerkve na Slovence in to zgodovinsko in narodno utemelji, potem pa doda, da so celo intelektualci "idejno ozki". Iz spisa tega dobrega Angleža se čuti nenaklonjenost in kar neprijateljstvo angleške oblasti do protikomunističnih beguncev.

Za 30-letnico osvoboditve iz koncentracijskega taborišča Dachau je obudil strašne spomine na ta kraj nepopisnega trpljenja in smrti prof. Vinko Lipovec, ki je tam na skoraj čudežen način ušel smrti. Zgoščen opis se lepo poda po svoji kvaliteti in opisovanje dogodkov pred 30 leti, da se ne pozabi nikdar in nikoli, kaj so naši ljudje prestali.

Med najbolj zanimivimi in hkrati poučnimi sestavki se zdi klasičen opis razmer v Jugoslaviji, ki ga je sestavil univ. prof. dr. Jože Velikonja (sin umorjenega pisatelja Narteja) pod naslovom "Po Sloveniji in Jugoslaviji — popotni zapiski". S preprosto lepoto besede opisuje kraje in ljudi v stari domovini ter radosti in tegobe njihovega sedanjega življenja; govori z objektivno nepristranostjo o položaju in pri tem odkriva prikriti grozljive resnice, ki jih drugi obiskovalci ne vidijo ali nečejo videti.

Ce kdo med Slovenci, je dr. Oton Ambrož, po materi Hrvat, poklican napisati pregled in razvoj hrvatskega vprašanja. Za bodočnost Slovenije je razplet hrvatske narodne politike temeljnega pomena. Zato je uместno, da je dr. Ambrož razgrnil pred nas zgodovino hrvatskega vprašanja v Jugoslaviji s posebnim ozirom na sedanje stanje. Nič manj hvalevreden je zgodovinski opis komunistične partije Jugoslavije izpod peresa Pavla Fajdige. Dr. Ljubo Sirc, znani ekonomist, nadaljuje svoja znanstvena raziskovanja o problemih razvpitega samoupravljanja, ki se nikakor ne more prav uveljaviti (radi diktatorskih manir partije, bi dejal jaz).

Dokumenti iz dr. Krekove delavnosti v emigraciji so dokaz, kaj vse je ta narodni voditelj v najtežjem času narodne zgodovine storil, da bi svojim rojakom pomagal v uri stiske in nesreče. To mora biti zabeleženo, da se njegovo večkrat oklevetano ime postavi v resnično, pravo luč.

Dejal bi, da je samo to poglavje v Zborniku vredno, da ga vsak begunec kupi, prebere in spravi. Toda sledi še mnogo drugega, kakor Debeltakov opis Bakuninovega Revolucionarnega katekizma in pet kratkih esejev Milana Komarja, pa Izjava Narodnega odbora ob 30-letnici ustanovitve. O slovenskem andinizmu govori Vojko Arko in Jure Skvarča ob prelepih slikah tega mogočnega gorovja.

V poglavju "Slovenstvu v čast" so predstavljeni trije ugledni zdomci: dr. Branislava Sušnik, raziskovalec indijanskih plemen in profesorica na univerzi v Paragvaju, dr. Bogdan Novak, ki smo ga že drugje omenili, in smučarski prvak v Argentini France Jerman. Naslednje poglavje je posvečeno 30-letnici odho-

da iz domovine in je prikazana gospodarska podjetnost in razveseljivi ekonomski dosežki slovenskih ljudi v Argentini, kakor tudi mogočen razcvet slovenske kulturne dejavnosti zlasti v pevski in likovni umetnosti; to poglavje vsebuje eno najbolj razveseljivih in zadovoljivih razprav v zdomskem tisku: Trideset let zdomske emigracijske književnosti.

Sestavil jo je dr. Tine Debeljak, najvidnejši in najbolj delaven kulturnik povelje emigracije. Na skoraj 60 straneh je strnil vse, kar so slovenski izseljenci po svetu ustvarili na literarnem polju po drugi vojni. Človek se mora samo čuditi, kako je mogel v več ali manj popolnem obsegu zbrati in pospraviti vso literarno žetev, ki so jo ustvarili po vsem svetu raztreseni ljudje peresa in to žetev povezati v tako sijajno sestavljeno snopje. Bilo je ogromno delo, ki zasluži posebno priznanje. Zborniku pa daje izredno ceno. Na koncu dr. Tine citira vidnega književnika Alojza Rebulo v Trstu, ki je zapisal, da imajo Slovenci dve kulturni središči, eno v Ljubljani, drugo pa v Buenos Airesu. Zbornik s svojo kvaliteto to resnico spet potrjuje. Najbrž bi Ivan Can kar res pripisal podnaslov: "roža čudotvorna".

L. P.

BESEDA IZ NARODA

IZPOD ZVONA SV. ŠTEFANA IN OKOLICE

CHICAGO, Ill. — Le kaj naj zahtev ne pri mestni upravi in vam napišem. Nič se mi ne lju- ni pri raznih vladnih zastopnikih.

Kdo bo nasledil pokojnega župana Richarda Daleya? To vprašanje postaja v teh tednih zelo važno. Te dni bodo vodilni v demokratiški stranki odločali, kdo bo kandidiral in šel na pri- bližni volitve. Zaenkrat je naj- bolj glasen Roman Pucinsky, bivši kongresnik, sedaj mestni svetnik. Njega že slišimo na ra- diju. Je Poljak po rodu. — Mnogo upanja ima predsednik Cook County George Dunn. Več odličnih mestnih svetnikov med njimi mestni svetnik Vito Marzullo, se poteguje, da bi kandidiral sedanji začasni žu- pan Michael Bilandich, ki je Hrvat po rodu in tudi dobro govori hrvaško. Pri republikan- skih skliki na župansko mesto v Chicago bivši guverner države Illinois Ogleville. Počakajmo na primarne volitve, ki bodo v maju. Čas je, da pridejo tudi druge narodnosti na župansko mesto.

Nič novega ne bom povedal, če rečem, da smo zmrzovali. Najprvo sneg pred mojo bajto je v nekaj tednih zrastle v majhni Triglav. Tako sem to goro krstil. Kdaj jo bo sonce snedlo, kdo ve? In mraz? Brr brr... Kar 19 pod ničlo je bilo v nedeljo, 16. januarja. Cerkve ni bila kaj prida polna. Poznam pa družino, ki se je pripeljala k slovenski maši iz Lockporta. Te je zavednost. So ljudje, ki rajši ostanejo doma ali pa gredo k pozni, t. j. angleški maši.

Upam, da ne boste pozabili priti na misijonsko kosilo, ki bo v nedeljo, 6. februarja, takoj po slovenski maši. Vstopnice ima g. Tone Gaber st.

Te dni (od 18.-25. jan.) obha- jamo molitveno osmino za zedi- njenje vseh kristjanov s kato- liško Cerkvijo. Naš svetniški kandidat Slomšek se je zelo tru- dil, da bi prišlo do zedinjenja. L. 1848 je papež Pij IX. s po- sebno okrožnico povabil vzhod- ne, od katoliške Cerkve ločene, kristjane k vesoljni edinosti. V zahodnih deželah je nastalo ži- vačno gibanje za cerkveno edin- stvo. Velike in plemenite misli, ki so takrat navdajale krščan- ski svet, je škof Slomšek sku- šal presaditi na domača tla. U- stanovil je Molitveno bratovšči- no sv. Cirila in Metoda. Papež Pij IX. je bratovščino 1. julija 1852 potrdil in ji naklonil mno- go odpuškov. V čeških škofijah in v ljubljanski škofiji se je novejši čas bratovščina preosno- vala v "Apostolstvo sv. Cirila in Metoda". Krasno uspeli so- di na Velikem, so lep sad ple- menite ciril-metodijske misli, ki jo je zasejal Slomšek in s tem storil apostolsko delo za vesoljno Cerkve. Bil je v tem

ozirom predhodnik papežev Leo- na XIII. in Pija XI., velikih za- govornikov cerkvenega edin- stva. (Po knjigi "A. M. Slom- šek" napisal dr. Franc Kovačič.) Molimo za Slomškovo beatifika- cijo. Ne pozabimo pa pri tem na Friderika Barago. Oba sta naša slovenska svetniška kandi- data.

Vzgojiteljem: Pri mladini je tako kot pri mlinu. Če boš naslil v mlin na mlinske kamne do- brega žita, boš dobil dobro mo- ko. Če boš naslil slabo žito ali celo pokvarjeno, boš dobil slabo moko in pokvarjeno. Če pa ni- česar ne nasuješ, se pa mlinski kamni sami obrabijo in uniči- jo... (Iz Družinske pratile.)

Dvounmo: "Pomislí, moj rojstni dan je danes, žena pa ni spregovorila z menoj niti besedice!" — "Čestitam! Moja pa samo klepeta, da me ušesa bo- lijo."

Lep pozdrav vsem širom A- merike in Kanade.

"Toti Stajere"

Maškare pri Liliji!

CLEVELAND, O. — V teje pasji zimi, ki nas onegavi letos v Clevelandu, sem se nehote spomnil na "stoletno pratiko", ki slovi kot zanesljiv vremen- ski prerok. Pa če vi verjamete ali ne, stoletna pratika napove- duje, da bo v dveh mesecih te zime konec in obiskala nas bo zopet lepa pomlad. Seveda je tam še več lepih napovedi, tako sem zasledil, da bo 19. februar- ja pustna sobota. Tradicija je, da na ta dan LILJA priredi "NAGRADNO MAŠKARADO". Znano je namreč, da pri Liliji zelo spoštujemo tradicije, boste rekli, prišli bomo, ne da nas o- pominjaš. Toda previdnost je vedno na mestu. Moja žena je pametne kmalu potem, ko me je vpregla v zakonski jarem, u- gotovila, da sem zelo pozabljen, na nekatere tradicije, kot so na primer: njen rojstni dan, Val- lentinovo, obletnica poroke in podobno, zato me vedno pravo- časno opozori na te dogodke, da se pripravim na njih praznovanje, ter se tako izogneva nevar- nosti za razne zakonske zaplet- ljaje.

Tradicionalna prireditve je to, torej v glavnem še veste, kaj bo, zato bom zelo kratek. Na- gradna maskarada bo na samo pustno soboto, 19. februarja, ob 8. uri zvečer v Slovenskem do- mu na Holmes Avenue. Vsi smo vabljeni ta večer na to pustno slavo, namaskirani ali pa v ci- vilu, kot ram bolj prija, seveda pa imajo maskare prost vstop in najboljše bodo nagrajene. Za- ples bodo ta večer igrali "Vese- li Slovenci", prav tako je po- skrbljeno za pustne dobrote in tudi suha grla bomo lahko osve- žili, le malce dobre volje prine- simo s seboj in lep večer nam je zagotovljen!

France Ancel

Re: Jože Godina:

Izven Ogrske ni življenja

(Extra Hungarum non est vita, et si est, non est ita.)

Potopis z obiska na Ogrskem.

BADACSONY

(Badačonj)

Smer in pot v in na Badačonj nas pelje nazaj po isti poti, po kateri smo jutraj vozili v Zala- var in Blatograd, torej v največ- je mesto ob južnem koncu Blat- nega jezera, v Keszthely, (Kes- thely). Ob cesti od Zalavara do že prej omenjenega križišča je speljana tik ob asfaltirani cesti še ena cesta brez asfalta, torej ob sončnem vremenu prašna, ob dežju blatna. Asfaltirana je za vozove in za pešce. Neasfalti- rana cesta je za parkljasito ali kopitarsko živino. Parklji in ko- pita ne prenesejo kamnate ali asfaltirane ceste, je pojasnil starejši pastir, ki je gnal kakih petnajst krav in tri konje in še nekaj koz in ovc se je vmes rinilo.

Ko obrnemo na cesto v smeri Sarmelleka, vozimo mimo og-

romne njive, ob cesti najmanj 2 km dolga in v globino vsaj en kilometer—morje belih cve- tov domačega maka.

"Se bomo jedli makove reteše in makove kolače," sem opozoril Dorothy in Franka na to znano madžarsko pecivo.

"Umetnost pripraviti in speči tako pecivo so naše prekmurske matere podedovale od mamic iz Kocljeve dobe," sem dodal, ker smo bili še polni utisov iz Blatograda.

Frank je pa hotel na vsak način pokazati lep pogled na makovo polje svojim številnim znancem v Clevelandu in smo morali ustaviti. Med tem, ko je on skočil čez cestni jarek in is- kal primerno mesto za fotogra- fijo, sem fotografirajočega Franka jaz ujel v svoj aparat.

Makovo polje

Maka pa ne gojijo samo za pecivo, ampak tudi za opij: iz stiskanih nezrelih makovih gla- vico.

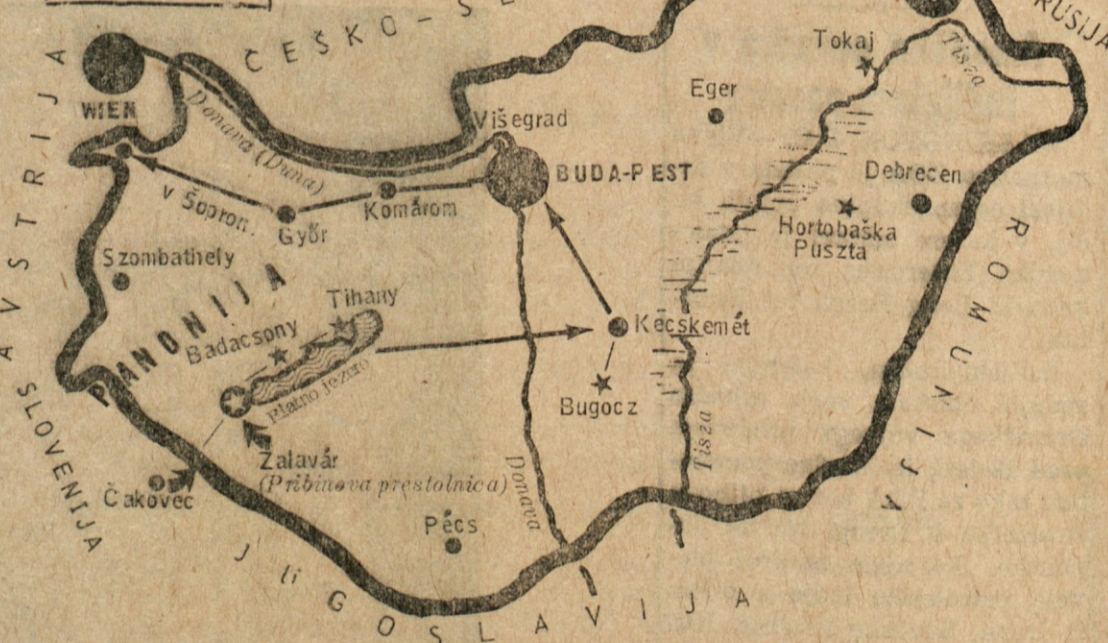
V Keszthelyu smo ogled me- sta z avtom kaj hitro opravili: obzidani vrtovi s Feštetičevim gradu so centralna zanimivost. Mesto je znano, da je tu bila ustanovljena prva višja šola za poljedelstvo v Evropi, (1797), ustanova grofa Feštetiča in se po njegovem krstnem imenu Jurij (Georg) imenuje "Georgy- kon."

Ko smo zavili iz mesta je na križišču kašipot v zdravilišče Heviz. Topla voda vsebuje žve- plo in je zdravilna za revmatične bolnike in tudi za ženske bolezni. To kopališče-zdravilišče smo mi obiskali naslednje leto. Je veli- kopotezno in moderno urejeno. Topla zdravilna voda je kar na prostem, dokaj obširno jezero.

Od Keszthelya v smeri Bada- csony in potem v Tihany smo vozili ves čas ob severni obali Balatona (Blatnega jezera), ki je največje celinsko jezero v Srednji Evropi. Severna obala je neprimerno bolj zanimiva in lepa kot južna, kjer je ob celi obali 77 km dolge "vode" sama plaža in sam pesek, voda pa da- leč v jezero tako plitva, da ni

(Dalje na 3. strani)

Zemljevid OGRSKE k potovanju 1972

Stiridnevno potovanje po Ogrski se je pričelo pri Čakovcu (26. VI. 1972). Posebna zanimivost in vrednost je bil obisk zgodovinskih ostankov prestolnice slovenskih vladarjev Panonije, kno- zov Pribina in Koclja, v močvirni pokrajini pri Zalavaru. Med kopirivami na obširnem močvirju so tudi kakor na otoku dobro ohranjeni talni zidovi cerkve. Ker sta sv. brata Ciril in Metod ob- skala prestolnico in imela tam pripravniško šolo za nove duhovnike, smo med temi, meter visoki, mi zidovi hodili dobesedno po stopinjah svetih bratov. — Poleg tega in drugih krajev ob Blat- nem jezeru (Balaton), smo pa obiskali še tipične madžarske kraje (kakor Bugocz med Tiszo in Don- vo) in seveda ponos Madžarov: Budimpešto, znano pod imenom biser ob Donavi.

KANADSKA DOMOVINA

Iz slovenskega Toronta

Spomini ob jubileju II.

NA TRSAT! — Janez me je neko soboto navdušil, da bi šla s kolesi v nedeljo jutraj na Trsat pri Sušaku. Dobro, greva! Pot bo dolga in težka. "Ne skrbi," me je bodril. Sel je v Marijin dom k usmiljeni sestri kuharici in ji razodel najin načrt. Z Ivanom, vašim bivšim ministrom, bi šla rada jutri na božjo pot na Trsat; ali bi nama mogli dati kaj za na pot? "O, seveda za vaju pa že, takoj bom pripravila. Pa se nas v molitvi spomnita!" "Brez skrbi, sestra, tudi kakšen spominček vam bova prinesla," je hitel obljubljati Janez. Ves vesel in zadovoljen se je vrnil na moje stanovanje, ki je bilo tudi njegovo. Prinesel je culo belega kruha in dolgo salamo. Lep dar za naju!

V nedeljo jutraj je bilo kot iz skafa. Nisva šla, sestre pa so v strahu molile, da ja ne bi šla na tako dolgo pot v takem vremenu. Bila sva dovolj pri pameti. Takoj jutraj sva se lotila kruha in salame; jedla sva in jedla tako, da je prav malo še ostalo. Kako sedaj to opravičiti? Junaško se je odločil Janez in šel pozno popoldne povedat sestram, da zaradi dežja nisva šla na Trsat. "Hvala Bogu, kako bi se namočila," je bil sestriški odgovor. Janez pa je v strahu nadaljeval: "Moram vam prinesiti nazaj, kar ste nama dali za na pot." "O ne, kar pojeja sama, samo da nista šla v takem vremenu; kako nas je skrbelo." Ves čas sem stal pri oknu in gledal, s kakšnim obrazom s bo Janez vračal. Prišel je ves nasmejan, rešen zadrege. Nato sva se lotila še ostale popotnice in jo z apetitom pospravila.

STRAH PRED VOJNO. — Padle so Češka, Poljska, Francija, bili smo mi na vrsti. Jugoslavija je mobilizirala. Hitler in Mussolini bosta vdrila v naše kraje. Janez je bil mobiliziran v Radovljico. Z nekaj vojniki je bil poslan z avtomobilom na izvid proti Jesenicam. V bližini je opazil, da se nemški vojniki — tudi v izvidnici — vzpenjajo po hribu proti cesti. V vsej naglici se je obrnil in s tako brzino vozil nazaj proti Radovljici, da ga ne bi dohajala niti krogla iz puške. V Radovljici je doživel razpad jugoslovanske vojske in se vrnil v Kočevje.

Kočevje so okupirali Italijani. Nekaj časa smo živeli v miru. Z nastopom "Osvobodilne fronte" smo bil vsi v nevarnosti, na cesti, na polju ali v pisarni. Takrat sem hodil ob sobotah domov; bilo je uro hoda od Velikih Lašč. Doma sem slikal domače, sorodnike in sosedke, ki so rabili fotografije za osebne izkaznice. Janez me je resno opozarjal, naj ne hodim domov, ker je možno, da bi me Italijani "zakavčili". Jaz nevarnosti nisem videl, ker nisem imel nobene krivde na sebi. Parkrat je res šlo vse gladko, končno pa so me res brez vzroka "zakavčili" in me pahnili v grajsko ječo.

Osumljen sem bil, da hodim v zaledje Velikih Lašč na konference s partizani, čeprav do takrat nisem še nobenega videl. To je bilo meseca maja 1942. V ječi sem ostal dva meseca. Ob prihodu v zapor sem imel s seboj kos kruha in slanino; lačen Italijan mi je vse vzel in sam pospravil. V celici za dva nas je bilo 16. Hrana slaba, težali smo drug poleg drugega na podu. Bili smo poraščeni in razlasani. Nekaj dni po prihodu v ječo zarozljajo v vratih ključ. Vrata so se na pol odprla. Italijanski vojak me pokliče: "Levstek, vini quia, ubi." Skočil sem sko-

zi vrata na hodnik. Čakali so me štirje "junaki", vsak s svojim ostrim nožem na puški.

Prvi me zagrabi za roke, zveže z verigo, ki je imela pol metra podaljška od rok. Mislim sem, če me bodo vsi štirje naenkrat prebodli, bo hitro po meni. Bilo je drugače. Vsi štirje so me odpeljali po grajskih hodnikih ven po vsem kočevskem mestu kot razbojnika, skuštran, shujšan in poraščen sem bil res bolj podoben razbojniku kot dostojnemu človeku. Vezalke na čevljih so opletale razvezane, ker mi niso dali časa, da bi se bil za pohod pripravil. V grajskih hodnikih me je videla dobra, usmiljena gospa, žena inž. Stiglica, upravnika graščinskih gozdov.

Tako sem se ji zasmilil, da mi je šla takoj napraviti dobro malico z vinom. Računala je, da me bodo kmalu pripeljali nazaj od kakega zaslišanja. Gnali so me po vsem mestu prav do moje pisarne. Tedaj sem zasluhlil, zakaj so me pripeljali tja. Bil sem blagajnik in tajnik cestne uprave. Predati je bilo treba posle mojemu nasledniku, ki so ga poslali iz Ljubljane. Težko je bilo pripraviti štiri vojake z naperjenimi bajonetami, da so me odvezali, da sem mogel podpisati knjigovodstvene knjige in izročiti blagajniške ključe. (Bo še.)

I. L.

Zastopniki katoliških etničnih skupin v montrealški katedrali

MONTREAL, Que. — Kakor prejšnja leta so se tudi letos 9. januarja zbrali v montrealški stolnici zastopniki katoličanskih raznih narodnosti, ki živijo v tem mestu.

Tudi iz naše župnije sv. Vlado dimirja se je te svečanosti udeležila lepa skupina v narodnih nošah. Zbrali smo se pol ure preje v cerkveni dvorani, kjer je bil kratak pregled vseh naših narodnih noš pod vodstvom Vinka Petkovskega. Skupaj z našim župnikom č. g. Janezom Jeretino in sestro Mirando Kavčič smo nato odpeljali v stolno cerkev.

Slavnost se je pričela ob treh popoldne. Ob močnem petju katedralnega pevskega zbora in spremljavi orkestra se je procesija zastopanih skupin pomikala proti glavnemu oltarju. Pri oltarju jih je sprejel nadškof Paul Gregoire. Udeležili so se slovesnosti zastopniki 24 narodnosti.

Naša skupina je bila najštevilnejša in je med vsemi vzbujala pozornost. G. Vinko Petkovšek je bil v blejski narodni noši s pastirsko palico, ostali pa v gorenjski narodni noši.

Med svečanim obredom je imel nadškof Gregoire na vse lep nagovor. Poudarjal je posebno, kako naj vlada med nami složnost in prijateljstvo ter pripravljenost za medsebojno pomoč. Omenil je, kako važno in pomembno je, da se vsaj enkrat na leto zberemo, čeprav tako različni po narodnosti in jeziku, pa edini v veri v tukajšnji stolnici, ki je versko središče nadškofije. Govoril je v francoskem in angleškem jeziku.

Pri obdarovanju sta zastopnika Slovencev Metka in Stanko Rebernak nadškofu prinesla domačo slovensko potico in 12 rdečih nageljev z rožmarinom; od nadškofa pa sta tudi prejela v spomin majhen dar.

Ni manjkalo fotografov, okoli naše skupine. Tudi "camera man" od CBC je filmal in nato pri večernih novicah na TV, kane 6, pokazal našo skupino.

Po končanih obredih so bili vsi zastopniki v narodnih nošah povabljeni v sprejemno dvorano, kamor je prišel med nje nadškof Gregoire. Z vsemi se je prijazno pogovarjal. Dolgo smo morali čakati, da smo tudi mi prišli na vrsto za ta razgovor. Med tem čakanjem je g. Jože Kukovica, ki obvlada dobro francosko, imel dovolj opravka s francoskimi ženami, ki so ga spraševale, od kod smo in kje je Slovenija. G. Vinko Petkovšek pa je na drugem koncu dvorane s "coklo" v roki dopovedoval radovednim, zakaj in kje to obnavljamo.

Ko je prišel med nas nadškof, se je najprej vsem zahvalil za tako lepo udeležbo. Potem pa

smo govorili o Sloveniji. Vendar o naši domovini ne ve veliko. Skupaj z njim smo se slikali. Obljubili pa smo, da mu prinesemo, ko se zopet srečamo, v dar knjigo o Sloveniji in to v francoskem jeziku.

Ko smo se pripeljali nazaj v dvorano naše cerkve, da se oblečemo v običajno nošo, sta nam g. župnik Jeretina in s. Miranda postregla s pecivom, karvo in dobrim argentinskim vinom. Po enournem prijetnem razgovoru smo se počasi razšli na svoje domove.

Vsem udeležencem bo ostalo v lepem spominu versko in narodno doživetje tega popoldneva.

T. Koritnik

Z vlakom iz Osla do Lizbone

(Piše Anton Pušavec iz Cookstowna v Ontariu.)

III.

Drugo jutro, v nedeljo, sem šel k maši že ob osmih. Cerkev je bila takoj okoli vogala od hotela. Precej velika in nova in, če upoštevam, da je bila ura šele osem in da ima Berlin samo 12 odstotkov katoličanov, kar precej dobro zasedena. Ker mi ni znano, kakšno število ljudi zajame ta župnija, ne morem dati praveocene.

Ko sem se vrnil v hotel, sem prijel kovček in sem šel v Vzhodni Berlin. S-Bahn postaja je bila prav pri hotelu (Berlin ima poleg avtobusa dve prometni mreži, U-Bahn (podzemeljska) in S-Bahn, ki teče povrhu). Pet postaj je bilo do postaje Friedrichstrasse, kjer sem bil pred dvema dnevoma. Vojak visoko od tal se je obožen vedno sprehajal. Isto vojaka po tleh, potem napis, ki sem ga tudi že pred dvema dnevoma videl: "Dobrodošli v Nemški demokratski republiki". Oborožena vojska in ta napis se nista nič ujemala. Pa so komunisti, čegre za njihovo korist, na vse pripravljene.

Sel sem po stopnicah, kamor je kazala puščica in kamor se je valila reka ljudi, ki je bila tadanmogoče malo večja kot navadno, ker je bila nedelja in sončno vreme. V globini, kjer je vozila podzemeljska, je bila carina. Več okenc, pri vsakem cariniku. Približal sem se najbolj levemu okencu, več papirjev, ki sem jih držal v roki v zvezi z Vzhodno-nemško vizo, tem mu dal. Srednje postave, širokega obraza, četudi je govoril nemško, sem bil prepričan, da je bil Rus. Vse potezo na obrazu so tako kovorile. Kako dolgo nameravam ostati v Vzhodni Nemčiji, me vpraša. — "24 ur," sem mu odgovoril, "če ne boste sitnariji, sicer se takoj vrnem." (Tako približno mi je

rekel, da jim je odgovoril sopotnik pred par dnevi, ki, kot sem sodil po govorjenju, je bil diplomat, ko je bil ravno nekaj dni preje na velesesju v Leipzigu. Mislim sem si, zakaj mu ne bi smel tudi jaz, četudi sem sam turist.) "Ne, ne," se je skoraopravičeval. Dal mi je tri formulacije, da jih izpolnim. Ko sem mu vrnil izpolnjene, mi je dal mal listič s številko na njem in navodila, naj se pomaknem v drugi prostor in čakam, da bo ta številka klicana. Tudi v drugem prostoru je bilo več okenc. Vsako je imelo svojo številko. Nisem dolgo čakal, da je bila moja številka klicana. Petnajst mark je bilo vprašanje (zapadno-nemških seveda). Glasiti bi se moralo: "Petnajst mark in kar boš še potrošil v teh 24 urah v Vzhodni Nemčiji. Zato je bil oni carinik potem, ko sem odgovoril precej odrezano na vprašanje, kratko rekel: "Petnajst mark," vse ostalo, pa četudi ni izrekel, se mi je zdelo otipljivo.

Nekaj korakov naprej me ustavi drugi carinik. Kaj nosim v kovčku, me vpraša. "Moje osebne stvari," sem mu odgovoril. Seveda ga to ni prepričalo. Ta prostor je bil nekako napol pregrajen, mnogo manjši del je bil prazen, stala je v njem le mizica in stol. Naj grem tja in sedem in čakam, mi pravi. Od vseh teh ljudi je izgledalo, da sem sam s kovčkom, vsi drugi so imeli v roki le malenkosti ali pa nič. Sodil sem, da gredo iz Zahodnega dela mesta obiskat svoje v Vzhodni del. Nisem čakal 2 minuti, že pride mlad vojak in mi stavi isto vprašanje. Šla sva v mal prostorček. Četudi sem mu rekel, da zgublja čas s pregledom, mi je vsako reč natančno pregledal. Ko je bil gotov s kovčkom, je začel pri žepih in ko je nazadnje listal

še denar in me istočasno spraveval, kaj delam tam v tem letnem času, ko vsi ljudje delajo. "Sen. samostojen in praktično izvajam. Nam tako dragoceno dano svobodo," sem mu odgovoril. Bil je še mlad, prav dobre volje, tudi jaz. Vse je sprejel z dobrovoljnim nasmehom. Ugotovil sem, da za besedo "svoboda" ni prav vedel, kam spada.

Ko je bil z vsem gotov, sem mu rekel: "No, vidite, da sem imel prav, ko sem vam rekel, da izgubljam čas s preiskavo." — "Ah, ni bilo tako hudo, 20 minut je bilo vse, kar smo izgubili," se je opravičeval.

(Dalje sledi)

Čaj - kralj pijač

Takoj za vodo ljudje popijejo največ čaja. Čaj je najbolj razširjena in najbolj priljubljena pijača na svetu, nekateri narodi pa si brez čaja skoraj ne morejo predstavljati življenja: Kitajci, Rusi, Japonci, Britanci.

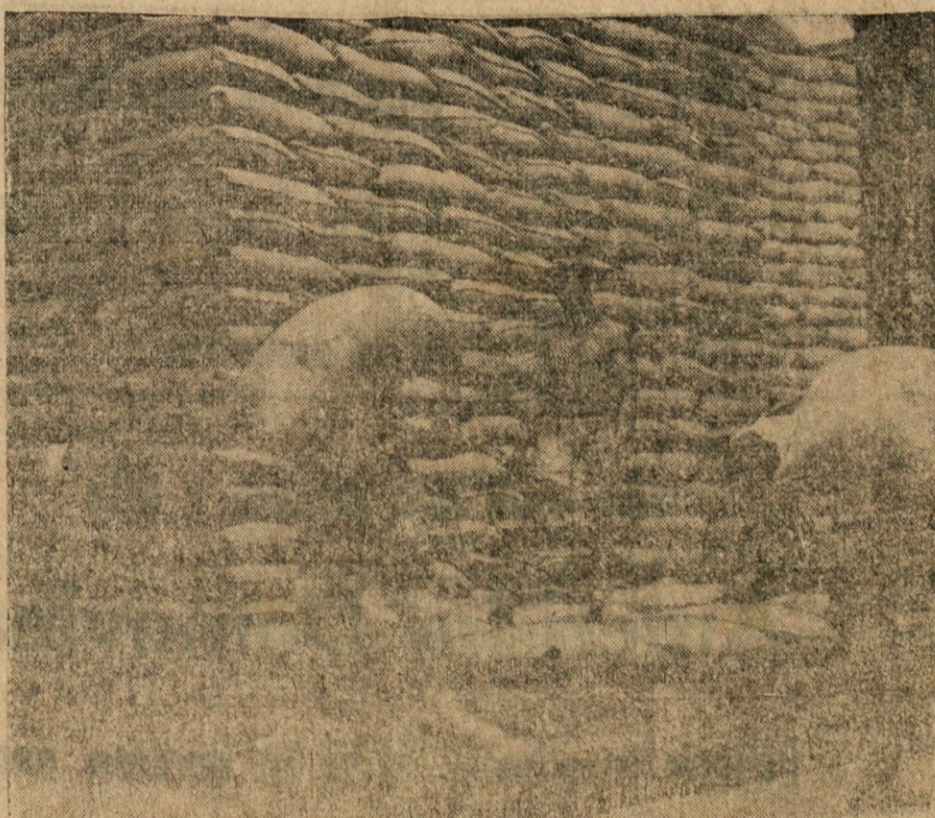
Pravi čaj ima svoje poreklo zavito v skrivnost. Najverjetneje so ga najprej uživali v Indiji, od koder so ga dobili pred pet tisoč leti Kitajci. Na Japonsko so čaj pripeljali kitajski trgovci. Trgovina s čajem je bila takrat že razvita in razpisani so bili celo davki na čaj. Japoncem pijača sprva ni bilo posebno všeč, a časoma so jo povsem osvojili ter iz pitja čaja naredili cel obred.

Evropa je sredi 15. stoletja prvič slišala za čarobno pijačo, ki ji na Daljnem vzhodu pravijo "čaj". Popotniki in pomorščaki, ki so pluli po tistih deželah, so pripovedovali o čaju. Portugalsci so prvi prišli do čaja in ga začeli prodajati, a kmalu so jih izrinili Nizozemci, ki so dolgo držali monopol nad prodajo čaja.

Rusija se je s čajem seznanila malo kasneje. Čaj so Rusi dobili od Kitajcev. Tudi oni so izdelali poseben način pitja čaja, ki je različen od kitajskega in japonskega. Rusi pripravljajo čaj s samovarom, pijejo pa ga iz kozarcev tako, da napitek srkajo skozi kocko sladkorja, ki ga držijo v ustih. Čaju dodajajo rezino limone.

V 18. stoletju se je pitje čaja bliskovito razširilo po vsem svetu. Leta 1908 so čisto slučajno odkrili možnost kuhanja čaja v filter vrečkah, v prvih letih druge svetovne vojne pa še instant čaj.

Pokažite "AMERISKO DOMOVINO" prijateljem in znancem, povejte jim, da jo pošiljamo brezplačno na ogled!

KAJE JE DOVOLJ? — Slika kaže skladišče kave v Braziliji. Trdijo, da so ta polna in da kavo zadržujejo v njih, da lažje navajajo njene cene.

Izven Ogrske ni življenja

(Nadaljevanje s 2. strani)

posebno en hrib kar prepričeval, da je na tej višini moral kraljevati Pribina in Kocelj. Še bolj v daljavi v isti smeri je bilo razločiti celo nekaj kakor razvaline.

Pozneje sem pri točnejšem branju naše stare zgodovine prišel do spoznanja, da je bil Blatograd res v blatu okoli Malega Balatona. Toda kaj mora biti na tistem, slikovitem hribu ali pod njim ali okoli njega, ki se mi je tako dopadel in tako v spomin in srce zarisal?

Zvedel sem od prave avtoritete za te kraje, od benediktinskega opata Krizostoma Kelemenca. Krizostom je opatovo benediktinsko ime, Kelemen rodniško. Rojen je bil tu v Kesz-

helyu, dokoder smo v potoku dospeli. Bil je opat v najstarejšem (996) ogrskem samostanu v benediktinski opatiji Pannonhalma (Panonski grič), 18 km jugovzhodno od mesta Győr (ob progi in cesti Dunaj-Budimpešta). Pannonhalmski samostan in njegovi opati so imeli privilegirano mesto v ogrski cerkvi in hierarhiji od vsega početka. Papež je poslal krono prnemu ogrskemu kralju sv. Štefanu (1100) preko pannonhalmskega opata. Ta opat je bil vedno član ogrskega škofovskega bora tudi če ni bil škof. Kelemen je bil prekaljen madžarski odločitelj. Zasedbe Ogrske po komunistih, in to celo po rusih, ni mogel prenesti. Tako ga je strlo, da ni bil zmožen več voditi tako drage mu opatijske obratje so ga pozimi 1947-48 pripeljali v germanikovo "pristavo" Vicaello, severno od Rima, ki je tudi letovišče in okrepil ališe vatikanskih monsignorjev. Ob Kelemenovem prihodu sem opravljal tam službo domačega duhovnika pri tamkajšnjih nemških sestrah in sva se tako zelo seznanila z opatom.

Po odhodu dr. Miha Kreka v USA sta se tudi njegova gospa Malka in sinko Aleš nastanila na tej "pristavi" in čakala, da dr. Krek uspe dobiti vizo za USA. Opat je dobil v nas treh prijetno družbo, ki mu je očitno pomagala k okrevanju. Slučaj je nanesel, da smo potovali v USA vsi štirje z isto ladjo. Opat je prosil kapitana ladje, da dovoli, da bi on hodil v obednico z nami v drugem razredu, meni pa da dovoli, da bi prenočeval z opatom, ki je imel kabino prvega razreda in dve postelji. V Ameriki je opat dvakrat obiskal dr. Kreka v Clevelandu. Tipal in poskušal je, če bi se dalo kaj napraviti za rešitev dežel, ki so jih zasedle komunistične sile. Čez nekaj let je umrl daleč proč od svoje drage opatijske in tako ljubljene domovine.

Od opata sem zvedel, da slikoviti hrib na severni obali Blatnega jezera in razvaline za njim nimajo nič skupnega s Pribinim Blatogradom.

"Vendar mora biti znan ta hrib že zaradi lepe oblike in slikovite lege ob jezeru," sem vprašal opata, ki je vedno rad govoril o Ogrski.

"A, to je naš večno lepi Badacsony! To je eden biserov naše madžarske zemlje." Iz Keszthelya se vozijo ob nedeljah mešani z ladjo tja. Sedaj že tudi mnogi z avtomobili. Na prijeten zlet, krasen razgled, zdrav sprehod in tudi pokušat badacsonysko vino. — Ze oblika hriba kaže, da je vulkanskega izvora. Vulkanska rudnina (Badacsony) je bazalt. Vidne skale na vrhu so bazaltski kamen. V fari Badacsonytomaj je farna cerkev zidana s bazaltskim kamnom, edina v srednji Evropi. V muzejih najdemo najdbe orodja in drugih predmetov iz dobe, ko so pred Rimljani Kelti bivali tod. Rimljani so si v gorah na pobočju okrog celega hriba zidali vile in doberšen del svojega življenja tam preživeli. Se danes je možno najti nekaj ostankov teh zgradb. Znan je Badacsony radi niše ogrskega pesnika iz 13. stoletja Kisfaludy (Sandor-

Aleksander). Opeval je življenje, navade, veselo in žalostno, iz življenja ljudi okrog Blatnega jezera in njihove kraje. Preko 100 tisoč njegovih oboževalcev obišče letno Kisfaludy-jevo hišo na pobočju Badacsonya. Hiša je samo restavracija z napisom na dvoriščni steni, da je to bila pesnikova hiša. Posebno slovesno je tu jeseni v dobi trgatve. Še više od pesnikove hiše, že na skalnatem vrhu, je bazaltna skala v obliki srca. Narodovo izročilo pravi, da če se zaljubljeni par, fant in dekle, vsedeta na to skalo z hrbtom proti jezeru, se gotovo še tisto leto poročita... Skali pravijo "rozsa-ko" (rožna skala).

Vse ogromno pobočje Badacsonya so ene same ogromne gorice. Na bazaltskih tleh rodijo te gorice vino, ki žari ali kakor pravijo poznavači vin, ki daje življenje. Med badacsonyskimi vini prvači "szurke barat." Ime mu je dala najbrže barva. Je lahno sončno-rjav. Madžari (domačini) so mu dali ime "rjavi menih" (szurke barat). V redko posejanih "čarlah" po hribu ga točijo iz soda. (Čarde pomenijo v madžarsčini "oštarje," nekeke narodne gostilne, kjer navadno tudi cizani igrajo. "Rjavi menih" in ziganska glasba se zelo lepo spopolnjujeta. Ples "čardas" je tu dobil ime.)

Moja dva spremljevalca sta z zanimanjem poslušala opis vulkanskega hriba, ki smo ga med 25 km dolgo vožnjo večji del ob obali jezera gledali pred seboj in čim bliže smo prihajali, toliko privlačnejši se nam je zdel. Izven naselja Sziliget krasijo ravno cesto visoki zdravoraščeni topoli. To so okrasile ogrske dežele. — Mimogrede opazka: Prekmurški Slovenci so zamerili novi jugoslovanski oblasti ob zasedbi Prekmurja, (1920), da je dovolila posekati mnoge take drevede v starodavni Slovenski krajini (sedaj je ostal samo košček te lepote ob cesti Rakicán-Murska Sobota). Podobno bi skoraj nastala vstaja v črenšovski fari, ker je neki finančar—tudi prišlek—ustretil škorkljo, ki je z ljudmi takole domača, da si na strehe in dimnike človeških domov postavlja svoje domove (odprta gnezda). Škorklja je v Prekmurju kakor domača žival.

(Daje prihodnjic)

LEPO PROSIMO:

Poravnajte zapadlo caroinim Prihranite nam delo in nepotrebne stroške. Imogočite našemu listu oher nadaljnji razvoj. Hvala!

CLEVELAND. O

MALI OGLASI

WILLOWICK BUNGALOW s tremi spalnicami, polno razdeljeno kletjo, veliko kuhinjo, 2½ garažo, klimatizacijo, z aluminijem obit.

EUCLID

privikrat naprodaj, tri leta star zidan ranč, s tremi spalnicami, dvojna priključena garaža. Polna klet. V okolici novih domov. Tracy Avenue V Euclidu, kolonial s 4 spalnicami, garaža za 2 avta, vsa podkletena. \$36,900.

Genesee Avenue

V Euclidu, 4 velike spalnice, klet, priključena garaža. Brez madežna.

UPSON REALTY

UMLA 499 E. 260 St. 731-1070 Odprto od 9. do 9.

(19)

FOR RENT

Five room single on 1024 E. 68 St. Call 381-8199.

(—20)

Help Wanted Male or Female

LINOTYPE OPERATOR

Call 351-4038 — Jim

(x)

Avgust Senoa:

ZLATARJEVO ZLATO

Naučil sem se di, in dal srce, da čuti. Bilo je brati, pisati in moliti, naučil sem se spoznavati rastline in živali; vedel sem, kako se giblje zemlja in kako romajo zvezde. Ponoči sem bil modrec, čez dan norec. Mnogokrat sem se skril v gozd, v goro, kjer ni bilo slišati človeškega glasu. Tu mi je bilo prijetno in dobro. Vrgel sem se na zemljo in razmišljal, kakšni smo ljudje, kakšen je naš svet. In ko sem bil tako sam kakor kaplja na listu, in sem se vendar bal, da bi ne prekršil materine zapovedi, sem oponašal slavčka, žabo, volka in kukavico. In bilo mi je laže. Ljudje so se čisto čudili, da tuli volk poleti in da se čuk javlja podnevi. A to ni bil ne volk ne čuk, temveč jaz. Nenadoma je stric umrl. Pred smrtjo sem mu moral ponoviti ono strašno zakleto, on pa mi je potlej dal svezjenj papirjev, kjer je bilo zapisano vse, kako je bilo z menoj. Ko so ga pokopali, sem pobegnul v 'volčjo jamo' v goro in prebral starčkova pisma. Potlej sem vroče jokaval vso noč. A kaj bi še nadalje počel v samostanu? Saj sem bil vendar tam izgubil edino srce, ki je bilo zame med tistimi zidovi. Popolnoma osamljen sem ostal na tem božjem svetu. Spomnil sem se, da imam očeta, da imam brate. Včasih sem se splazil na Medvedgrad, da bi videl svoje neusojene rojake. Gledal sem mrkega očeta in vas, gospod, ko ste bili še lep in ljubeč deček. Saj veste, ko ste me takrat zajeli z materjo na gozdni stezi?"

"Spominjam se," je Pavel pritrtil.

"Mama," ste rekli, 'glej mu-tastega siromačka! Daj mu no-vec!' In gospa mi je dala no-vec, misleč, da sem berač. Jaz pa sem neumen od veselja sko-čil za grm in metal srebrni de-nar v zrak. Potem sem ga všil in ga nosim kot spomin na edi-no vez, ki me veže z mojim so-rodstvom, o katerem sem bil pre-pričan, da nima srca. Tistega dne sem vas vzljudil. Ko bi ve-deli, kako mi je poskakovalo srce, ko sem vam takrat prin-sel prve jagode, ko sem vam ujel neverico, ali ko sem iztesal ono leseno sabljo. Bil sem srečen, zelo srečen. No, sedaj pa poslušajte, kaj se je potlej godilo z menoj. Skrivnost je. Do tega trenutka ne ve nihče o tem, ra-zen Boga in mojega srca. Ne smejte se mi!" se je Jerko obr-nil proti Pavlu. "Morebiti je neumnost. Ali kaj hočete? Bog je tudi siromaku dal oči, da vi-

di, in dal srce, da čuti. Bilo je pred štirimi leti. Ravno na bin-košti. V Remetu je bilo veliko prošenje, velika peta maša. Ljudi se je nabralo od vsepo-vod; tudi iz Zagreba so bili. Jaz sem zopet fratrju organistu tlačil meh. Nenadoma sem opazil mlado dekle, lepo in ljubko, ki je s sklenjenimi rokami klečalo, poleg nje pa neka starka. Skozi visoka okna je lilo sonce in zlati žarki so se igrali okoli dekličine glave. Zagledal sem se vanjo in pri tem, revež, pozabil na svoj meh, da so orgle za hip potihnile in me je frater grdo oškili. Vsa kri se mi je stekla v srce in vsa duša mi je trepetala. A počemu bi pripovedoval dalje, saj veste, kako je, če se fant zagleda v dekle! In posebno še meni, ki nisem imel duše. Norel sem. Mislim sem, da mi bo vročica raz-nesla glavo. Zdelo se mi je, da sem našel dragocen kamen. V mislih sem jo poljuboval in de-val na srce. Dekle je bilo Za-grebčanka. Izledil sem njen dom. Ponoči sem se pritihtapil do vrat in buljil v okno njene sobe, kjer je gorela luč. Tako sem prebeževal po vse noči za plotom ter škilil v hišo. Mar ve ste, katero je bilo to dekle. —

V blag spomin

DEVETE OBLETNICE SMRTI
NAŠEGA LJUBEGA SOPROGA
IN OČETA

MARTIN ROGEL

ki je umrl 2. februarja 1968

Nikoli Te ne bomo pozabili
in vedno bomo Te ljubili.
Čeprav v hladnem grobu spiš,
v srcih naših Ti živiš!

Zalujoči:
soproga PAVLINA,
hčerka STEPHANIE s
soprogom LEON CHAPMAN
sinova: MARTIN s soprogo RUTH,
STANLEY s soprogo OLGO
in DRUGI SORODNIKI
Cleveland, O. 1. feb. 1977.

Ženini in neveste!

Naša slovenska unijska tiskarna Vam tiska
krasna poročna vabila
po jako zmerni ceni.

Pridite k nam in si izberite
vzorec papirja in črk.

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Avenue

431-0628

Dora, Krupiceva Dora!"
"Dora!" je zaklical Pavel ves
iz sebe.

"Da, ona. Vedel sem za vsako
njeno pot, za vsak migljaj. Ona
seveda o tem ni niti slutila. Ka-
ko vendar! Da bi opazila me-
ne, mene, siromaka!" Jerko je
zaihnel. "Vsak migljaj, sem re-
kel. Napočil je tisti žalostni dan
na Kapitolskem trgu. Saj veste,
hotel sem jo rešiti. Vi ste bili
srečnejši. Mene so poteptali ko-
nji. Ah, čemu me ni marala
smrt! Pozdravil sem se z vašo
skrbjo. Rane so se mi zacelile,
srce nikdar. Tedaj sem zvedel,
da ljubite dekle tudi vi, Pavel.
Mislim sem se končati. A srce mi
ni dalo. Naj se ljubita, mi je še-
petalo srce. Ta dva, najdražja
mojemu srcu na tem svetu, ta
dva sta se našla in se ljubita.
Mirno trpi, neumno srce, in glej
njuno srečo! Čez čas, ko bo na-
počila njuna sreča, boš srečen
tudi sam. — Pavel, brat, tu v
nočni samoti, kjer naju nihče ne
vidi in ne sliši, ti prisegam, da
bom vaju dva varoval, da bom

V blag spomin

PETE OBLETNICE ODKAR JE
UMRL NAŠ LJUBLJENI SOPROG,
DOBRI BRAT IN STRIC

MATTHEW BALAZEK

Izdihnil je svojo plemenito dušo
dne 1. februarja 1972.

Pet let je minilo,
odkar si zapustil nas in svet,
ali nismo na Te pozabili:
spomine svetle v nas budiš,
v ljubečih srcih nam živiš!

Spomini k Tebi vedno nam hite,
kot večna luč nam svetijo v srce,
ko tudi nas zagrne groba noč,
združila nas bo v raju božja moč!

Zalujoči:
žena VERONA
Sestri GIELA MADISON in
MARIJA TERNAR (v Sloveniji)
z družinami
ter ostalo sorodstvo.
Cleveland, O. 1. februarja 1977.

tudi v svojih cunjah srečen, če
bosta srečna ti in Dora!" Pripol-
zele so mu solze v oči, v katerih
je odsevala lepa mesečina. Lice
(mu je prebledelo kot pred smrt-
jo. Zrušil se je na kamen, zaih-
tel ter jokaj, jokaj...
(Dalje prihodnjic)

SERIFINJA — Kathy Crumbley iz Sant Clairsville, Ohio,
je visoka 6 čevljev, torej postavna, pa tudi odločna in nima
nobenih težav pri opravljanju svoje službe. Je edina šeri-
finja v Ohiju in le ena od treh v vseh ZDA.

AMERIŠKA DOMOVINA

bi morala biti

vsaki slovenski hiši

NOVICE- z vsega svela

NOVICE- ki jih potrebujete

NOVICE- ki jih dobite še sveže

NOVICE- popolnoma nepristranske

NOVICE- kolikor mogoče originalne

NOVICE- ki so zanimive

vam vsak dan prinaša v hišo

Ameriška Domovina

Povejte to sosedu, ki še ni naročen nanjo

AMERICAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION

14TH NATIONAL
BASKETBALL
TOURNAMENT

Saturday and Sunday

February 19 - 20, 1977

ST. VITUS GYM

E. 62nd STREET

Cleveland, Ohio

ČE SE SELITE

zpolnite ta odrezek in ga nam takoj pošljite. Ni potrebno,
da nam pišete pismo. Naslove menjamo dvakrat tedensko.
Navedba starega naslova je nujna

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave.

Cleveland, Ohio 44107

Moj stari naslov:

Moj novi naslov:

MOJE IME:

PROSIMO, PISITE RAZLOČNO

R & D SAUSAGE COMPANY

15714 WATERLOO ROAD

CLEVELAND, OHIO 44110

PREKAJENO MESO — MESO ZA ZMRZOVALNIKE

Na debelo in na drobno

Posebne cene pri velikih nakupih

BILL IN ANGELA RATAJC, LAST.

692-1832

GRDINOVA POGREBNA ZAVODA

1053 East 62 St

431-2086

17010 Lake Shore Blvd.

531-6306

GRDINOVA TRGOVINA S POHIŠTVOM

15301 Waterloo Road

531-1235

Služba odprta 1. marca 1977

Išče se poslovanje za klubove prostore in za vknjižiti
najemnine dvoran. Stanovanje vključeno. Prednost ima
zakonska dvojica, ki je večja slovenskega in angleškega
jezika; toda — lahko se v tem napravi tudi izjemo.

Kdor se zanima za službo, naj piše na:

Direktorij Slovenskega društvenega doma

20713 Recher Ave., Euclid, Ohio 44119

ali pokličite tajnika za podrobnosti: (1) 216/261-5886

Vse prijave se bo držalo v strogi tajnosti.

(23)

POSITION OPEN MARCH 1, 1977

Clubroom Manager and Rental Agent

Suite included. Preference will be given to married couple,
and to those who can speak both Slovenian and English;
however — exception may be made.

Interested parties should write to: Board of Directors,
Secretary, Slovenian Society Home, 20713 Recher Ave.,
Euclid, Ohio 44119 — or call for details: (1) 216-261-5886
Applications will be held in strict confidence

(23)